

Seküler Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Seküler Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30073>

Özet

Seküler Tutum Ölçeği, Talip Demir tarafından 2021 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin seküler yaşam ve dini kurallara toplumsal ve kişisel hayattaki yerine dair sahip oldukları tutumları ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek geliştirme çalışması, 21 maddeden oluşan nihai yapının açıklayıcı faktör analizi (AFA) ile iki alt boyuta ayrıldığını göstermiştir. Ölçeğin güvenilirliği, yüksek düzeyde iç tutarlılık katsayıları (Cronbach's Alpha) ile desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Seküler tutum, Sekülerizm, Din psikolojisi, Ölçek geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik, Likert ölçeği, Talip Demir.

Yazarlar

Talip Demir

Amaç

Seküler Tutum Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin dinin kamusal alan, kişisel yaşam ve etik konular üzerindeki etkisine yönelik sergiledikleri eğilimleri ve tutumları sistematik olarak ölçebilecek, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Ölçek, özellikle modern toplumlarda din-sekülerlik ekseninde ortaya çıkan farklı düşünce biçimlerini ve inanç sistemlerine yönelik yaklaşımları belirlemeye odaklanmıştır.

Bu araç, din sosyolojisi, din psikolojisi ve sosyal bilimler alanlarında yapılacak araştırmalarda, bireylerin sekülerleşme süreçlerini veya seküler değerlere bağlılık düzeylerini nicel olarak incelemek için kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, Türkiye'deki seküler tutumların spesifik yönlerini ortaya koymaya hedeflemiştir.

Yapı

Seküler Tutum Ölçeği, bireylerin seküler değerlere olan eğilimlerini çok boyutlu bir perspektifle ele almaktadır. Ölçek, yapılan faktör analizi sonucunda iki ana faktör (alt boyut) altında toplanmıştır. Bu faktörler, seküler tutumun farklı veçhelerini temsil etmektedir.

Ölçeğin maddeleri, dinin geleneksel normlarına, toplumsal yaşamdaki rolüne ve bireysel ahlak anlayışına dair seküler görüşleri yansıtan ifadelerden oluşmaktadır. Bu iki alt boyutun, bireylerin seküler yaşam tarzına ve dini otoritelerin sınırlarına dair farklı derecelerdeki kabul düzeylerini ölçtüğü belirtilmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, açılmayıcı faktör analizi (AFA) kullanılarak incelenmiştir. AFA öncesinde, verilerin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's Testi uygulanmıştır. Sonuçlar, verilerin normal dağılım gösterdiğini ve faktör analizi için uygun olduğunu doğrulamıştır.

Faktör yapısının belirlenmesinde Temel Bileşenler Analizi (Principal Component Analysis) metodu ve Quartimax döndürme tekniği kullanılmıştır. Madde eleme sürecinde, faktör yük değeri 0.32'nin altında olan maddeler çıkarılmıştır. Ayrıca, bir maddenin sadece bir faktörde yüksek yüke sahip olması ve diğer faktördeki yük değeri ile arasında en az 0.1 fark bulunması kriteri esas alınmıştır.

Güvenirlik

Seküler Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach's Alpha katsayısı ile değerlendirilmiştir. Elde edilen katsayılar, ölçeğin genelini ve alt boyutların yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir:

Nihai Ölçek (21 madde): Güvenirlik Katsayısı (Cronbach's Alpha) **0,875**.

1. Alt Boyut (17 madde): Güvenirlik Katsayısı (Cronbach's Alpha) **0,867**.

2. Alt Boyut (4 madde): Güvenirlik Katsayısı (Cronbach's Alpha) **0,619**.

Özellikle 21 maddelik toplam ölçek ve 1. alt boyut için elde edilen katsayılar (0.875 ve 0.867), ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılabilecek düzeyde yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu kanıtlamaktadır. İkinci alt boyutun katsayısı (0.619) ise, 4 maddeden oluşmasına rağmen kabul edilebilir sınırlarda yer almaktadır.

Faktör Analizi

Yapılan açılmayıcı faktör analizi (AFA) sonucunda, Seküler Tutum Ölçeği'nin iki faktörlü bir yapı sergilediği tespit edilmiştir. Bu iki faktör, ölçeğe ilişkin toplam varyansın %36,48'ini açıklamaktadır.

Faktör döndürme (Quartimax) işlemi sonrasında, maddelerin dağılımı aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Faktör 1: 17 maddeden oluşmaktadır. Bu faktör, seküler tutumun baskın ve geniş kapsamlı yönlerini temsil etmektedir.

Faktör 2: 4 maddeden oluşmaktadır. Bu faktör, seküler tutumun daha dar kapsamlı veya spesifik bir yönünü yansıtmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Type: Geliştirme (Ölçek Geliştirme)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetişkin Popülasyon (Çalışma Örneklemine Bağlı)

Age Group: Belirtilmemiştir (Genellikle Yetişkin)

Population Details: Çalışmanın yapıldığı örneklem detayları kaynak makalede mevcuttur.

Test Methodology: 5'li Likert tipi derecelendirme kullanılmaktadır (1=Hiç katılmıyorum, 5=Tamamen katılmıyorum).

Anahtar Kelimeler

Sekülerleşme, Tutum ölçümü, Psikometri, Din, Cronbach's Alpha, KMO, İslami ilimler, Derecelendirme.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir (N/A)

Affiliation Email addresses: talipdemir83@gmail.com

Correspondence Address: Belirtilmemiştir (N/A)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanım ve izin detayları için sorumlu yazar Talip Demir ile iletişime geçilmelidir.

Test Yılı: 2021

İletişim: talipdemir83@gmail.com

Kaynaklar

Demir, T. (2021). Seküler Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik, güvenirlik çalışması. *İslami İlimler Dergisi (AGİD)*, 9, 19-37.

Makalenin yayımlandığı dergiye buradan ulaşılabilir: dergipark.org.tr/tr/pub/agiid

Ölçek geliştirme çalışması'nın orijinal PDF'i buradan indirilebilir: sekuler-tutum-olceginin-gelistirilmesi-gecerlik-guvenirlik-calismasi-toad.pdf

Seküler Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Karşın cinsten biriyle tokalaşmakta bir sakınca yoktur

Yıllık kutlamaların yapılmasında bir sakınca yoktur

Ahlaki ya da sürece insanın dindar olup olmaması önemli değildir

Din, insan hayatının her alanına müdahale etmemelidir

Zorunlu olmasa bile estetik ameliyat yapılabilir

Dini bir hayat sürmek için tesettürlü olmak şart değildir

Dini gruplar, insanların inanç ve duygularını istismar etmektedir

Ölümcül hastalığa yakalanmış yetkin bir hastanın kendi yaşamına son verme hakkı vardır

Hastalıkların iyileşmesinde duanın yalnızca psikolojik bir etkisi vardır

Kuran'ı Arapçasından okumakla Türkçe tercümesini okumak arasında bir fark yoktur